

ACTIVITATS DE L'INSTITUT D'ESTUDIS GIRONINS DURANT EL CURS 2016-2017

NARCÍS SOLER MASFERRER

PRESIDENT DE L'IEG

En el número 57 dels *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* que correspon a l'any 2016 i sota el títol "El Vè Congrés d'Història de Girona" (p. 9-13) vam donar compte de les activitats de l'IEG durant el curs 2015-2016.

Aquí esmentarem les més importants que han tingut lloc des de la redacció d'aquell escrit, el juny del 2016, fins a l'estiu de 2017, que és quan el volum que teniu a les mans ha estat portat a l'impresora.

CONVENI ENTRE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS I L'INSTITUT D'ESTUDIS GIRONINS

Durant aquest curs 2016-2017 hem establert un conveni de col·laboració amb l'Institut d'Estudis Catalans, gràcies especialment a l'interès de Jaume de Puig, vicepresident de l'IEC i soci de l'IEG. L'IEG va sol·licitar ser entitat adherida de l'IEC, primer a la seva Secció Històrico-Arqueològica, i un cop votada la sol·licitud favorablement per aquesta, es va proposar al ple de l'IEC. La nostra demanda va ser defensada davant del ple pel nostre soci i membre numerari de la secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, Antoni Simón, amb la lectura d'aquest informe:

"Sr. President de l'Institut, benivolgudes i benivolguts col·legues: D'acord amb la demanda de la Presidència de l'IEC, la Secció Històrico-Arqueològica ha elaborat el preceptiu informe de la petició realitzada per l'Institut d'Estudis Gironins per esdevenir entitat adherida de l'IEC. L'informe, que llegiré al final de la meua intervenció, i que va ser aprovat per unanimitat en la reunió de la Secció celebrada el passat 19

de maig, es fonamenta en les dades i evidències següents: L'Institut d'Estudis Gironins va ser creat l'any 1946 per un grup d'historiadors i intel·lectuals gironins entre els quals hi havia Tomàs Carreras i Artau, Lluís Pericot, Santiago Sobrequés i Lluís Batlle i Prats. La seva tasca de recerca, edició de treballs i promoció de la cultura s'ha centrat fonamentalment en la ciutat de Girona i en les comarques gironines, i queda definida i concretada a l'article segon dels estatuts de l'entitat, on es diu que:

“Els fins de l'Institut són la investigació i la promoció de la ciència i de la cultura del seu àmbit, i en especial, la col·laboració en la salvaguarda del patrimoni natural, històric, artístic i científic. Per aconseguir les seves finalitats, l'Institut portarà a terme les següents activitats:

- a) La publicació de la revista *Annals*, així com d'altres estudis d'investigació i difusió relacionats amb la ciutat de Girona, les comarques gironines i amb d'altres terres i institucions, especialment les de parla catalana.
- b) L'organització de congressos, conferències, exposicions, concursos, així com qualsevol acte de caràcter sociocultural adient per a l'assoliment de les seves finalitats.
- c) La concessió de premis i, si s'escau, borses d'estudis.
- d) L'assessorament a institucions públiques en les matèries del seu àmbit”,

Dins el conjunt d'activitats desenvolupades al llarg d'aquests setanta anys de vida, mereix un especial esment la publicació dels 56 números dels “*Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*”, una revista en la qual, des de bon començament, hi van col·laborar destacades personalitats de la historiografia i de la cultura catalanes, entre les quals Pere de Palol, Santiago Sobrequés, Jaume Vicens Vives, Manel Riu Riu, Lluís Pericot, Lluís Solé Sabarís, Elies Serra Ràfols, Pere Bohigas, Tomàs Carreras i Artau, Joaquim Carreras i Artau o Ernest Lluch.

Així mateix, l'Institut d'Estudis Gironins ha publicat un total de 21 monografies científiques, moltes de les quals han estat el resultat de tesis doctorals o tesines realitzades sobre temes de les comarques gironines; i també ha publicat 9 llibrets de divulgació de la col·lecció “Patrimoni Cultural. Monografies Girona Ciutat”.

Altrament, l'activitat de promoció científica i cultural de l'Institut d'Estudis Gironins es complementa amb la convocatòria cada dos anys de la Beca de Recerca Històrica "Lluís Batlle i Prats", amb l'organització cada tres anys d'un "Congrés d'Història de Girona", així com amb la celebració de diversos cicles de conferències i visites culturals organitzades per fer conèixer el patrimoni i la història de la ciutat de l'Onyar.

L'Institut d'Estudis Gironins és, en definitiva, una institució robusta i ben arrelada a Girona, que compta amb uns 300 socis i que manté diversos convenis i lligams amb l'Ajuntament de Girona i la Diputació de Girona. Gràcies a un conveni amb l'Ajuntament, disposa d'un local social amb una biblioteca que fonamentalment es nodreix d'una important xarxa d'intercanvi amb altres centres i institucions culturals. En base a totes aquestes dades i evidències la Secció Històrico-Arqueològica va aprovar en la sessió celebrada el passat 19 de maig l'informe següent:

"L'Institut d'Estudis Gironins és una entitat fundada el 1946, en la qual han intervingut sempre membres de l'IEC, com Pere de Palol. Actualment n'és president un membre de la nostra Secció, Narcís Soler i Masferrer.

Les seves finalitats actuals s'assimilen amb les de l'IEC, especialment, amb les de la nostra Secció Històrico-Arqueològica i sempre han estat dutes a terme amb molta dignitat. Per part nostra, considerem positiu d'enfortir les relacions de l'IEC amb l'Institut d'Estudis Gironins i emetem, per tant, un informe favorable a la seva incorporació entre les nostres entitats adherides".

El ple de l'IEC va aprovar per una gran majoria la nostra petició i l'IEG ha passat a ser-ne entitat adherida.

El 21 de febrer de 2017, a les 19 del vespre, a l'antic hospital de Santa Caterina, avui palau de la Generalitat de Catalunya a Girona, en presència de l'Honorable Conseller de Justícia Carles Mundó, el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i el president de l'IEG van signar el conveni. En aquella ocasió, com a president de l'IEG, vam dir que era un goig signar un conveni de col·laboració amb la més alta Acadèmia de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans, que a més de tenir cura de la llengua catalana i de la seva normalització té com un dels seus objectius l'alta investigació científica.

Per a poder establir aquesta col·laboració l'IEG va demanar ser entitat adherida de l'IEC, cosa que va ser acordada pel Ple d'aquest últim el 26 d'octubre de 2016. A partir d'aquest acord i de la signatura del conveni que es feia aquell mateix dia, les dues entitats podrien establir actuacions comunes relacionades amb la investigació, la promoció i la divulgació cultural, l'organització d'activitats o l'edició de publicacions.

Els objectius de l'IEG, com els de tants altres centres d'estudis dels quals n'és tant rica Catalunya, són avançar en el coneixement de la història i de tots els aspectes culturals i patrimonials en la seva àrea d'influència, i la difusió de les recerques a través de l'edició de la seva revista, els *Annals de l'IEG*, que apareix des de la seva fundació el 1946, de monografies i altres publicacions, i d'activitats diverses.

La tasca dels centres comarcals i locals enriqueix de forma decisiva el teixit cultural del nostre país. Des d'aquests centres d'estudis volem que l'IEC assumeixi el paper de pal de paller de tots ells, que li correspon, i d'alguna manera n'ordini i en guïi la marxa.

Aquest conveni és alhora una oportunitat que s'obre a l'IEG per aconseguir ser més conegut i reconegut.

Procurarem aconseguir que IEC i IEG estiguin més presents a les comarques gironines a través de les activitats que coorganitzarem i que l'IEG tingui també la possibilitat de participar i promoure actes a la capital de Catalunya des de la seu de l'IEC.

En tot el procés per arribar a aquest conveni hem estat acompanyats i encoratjats pel vicepresident de l'IEC, el Sr. Jaume de Puig, a qui ho agraïm molt especialment.

Esperem doncs que el conveni que signem porti noves oportunitats d'anar més enllà i de seguir fent bona feina.

PUBLICACIONS

Els *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* número, LVII de 2016, de 498 p., van ser publicats el novembre de 2016 i poques setmanes després eren repartits entre els socis.

Contenen les actes que reuneixen les 8 ponències i les 11 comunicacions que van ser presentades al Vè Congrès d'Història de Girona amb el títol de "Monestirs i convents de Girona". El congrés va tenir lloc els dies 12 i 13 de novembre de 2015 al monestir de Sant Daniel, que en va acollir la primera

sessió, y a la seu de l'Institut d'Estudis Gironins. Ponències i comunicacions aporten dades inèdites a la història del monaquisme a Girona.

El dia 22 de febrer de 2017, a les 7 del vespre, va tenir lloc a Girona, a la biblioteca Carles Rahola, la presentació d'aquests *Annals* a càrrec del Dr. Albert Rossich, catedràtic de Literatura Catalana de la Universitat de Girona i soci dels nostre institut.

També ha estat publicada la Monografia de l'IEG número 22. Conté una biografia del Dr. Pere de Palol i Salellas, que fou vicepresident de l'IEG a partir de 1973, president de 1978 a 1992 i president d'honor de 1995 fins a la seva mort. Es tracta del resultat de la Primera Beca Pere de Palol que ha instituït l'Ajuntament d'Agullana per honorar a qui fou director del Museu Arqueològic de Girona, catedràtic d'Arqueologia Clàssica de la universitat de Valladolid i catedràtic d'Arqueologia Paleocristiana de la Universitat de Barcelona, unit per lligams familiars al poble d'Agullana. Per l'IEG ha estat un goig poder sumar aquesta biografia a la seves monografies i espera poder publicar els treballs de les pròximes beques. Aquesta monografia, de la que en disposem de pocs exemplars, serà enviada als socis que ho desitgin; anotem les dades:

Ester Arché i Salellas: *L'arqueòleg Pere de Palol Salellas i el poble d'Agullana*. Primera beca de difusió de la figura de l'arqueòleg gironí Pere de Palol i Salellas, Monografia 22 de l'IEG, Ajuntament d'Agullana, Institut d'Estudis Gironins, Girona, 2017, 77 p.

Va ser presentada el dijous 18 de maig de 2017, a les 6 de tarda a la biblioteca Carles Rahola, a càrrec de Narcís Soler, President de l'IEG, i d'Ester Arché, guanyadora de la beca i autora del llibre (fig. 1).

EL CICLE DE CONFERÈNCIES "JOAQUIM BOTET I SISÓ (GIRONA, 1846-1917). UN HOME DE LA RENAIXENÇA A GIRONA"

L'Institut d'Estudis Gironins ha organitzant un nou cicle de conferències després dels que ja va oferir el 2014-2015 amb el títol "Carlemany i Girona. Història i Llegenda" i el curs 2015-2016 amb "La Girona de l'antiguitat. De la Indigència preromana a l'alta edat mitjana"

El nou cicle ha estat dedicat a Joaquim Botet i Sisó en commemoració del centenari de la seva mort.

Actiu periodista, historiador, geògraf, arqueòleg i numismàtic, Joaquim Botet i Sisó és autor d'obres remarcables sobre Girona i les seves comarques.

Va tenir un paper important a la Comissió de Monuments i fou conservador de l'antic Museu Provincial. Fundador del "Centre Catalanista de Girona", va ser regidor i diputat provincial. Va redactar el text sobre la província de Girona de la celebrada *Geografia General de Catalunya*, dirigida per Francesc Carreras i Candi.

Amb aquest cicle de conferències, l'Institut d'Estudis Gironins i el Museu d'Història de Girona volien recordar i homenatjar Joaquim Botet i Sisó en el centenari del seu traspàs, perquè va ser sens dubte un dels representants més sòlids de la generació de la Renaixença i una peça clau de l'"Associació Literària de Girona" i de la *Revista de Gerona*.

El cicle ha constatat d'un total de nou conferències. Igual que l'any anterior s'ha organitzat amb la col·laboració del Museu d'Història de Girona i la Biblioteca "Carles Rahola". Totes les conferències han tingut lloc a l'auditori de la biblioteca de 6.30 h a 8 h del vespre, sempre amb l'assistència d'un públic nombrós i interessat. Anotem els títols:

– 17 de novembre de 2016. Joaquim Nadal ens va parlar de "Joaquim Botet i Sisó: Història i Catalanisme".

– 1 de desembre de 2016. Joan Domènech, "Apunts sobre la nissaga dels Botet".

c19 de gener de 2017. Pep Vila, "Joaquim Botet i Sisó, estudiós de la llengua i la literatura catalanes".

– 2 de febrer de 2017. Joaquim Tremoleda, "Joaquim Botet i Sisó i Empúries".

– 16 de febrer de 2017. Elvis Mallorquí, "Joaquim Botet i Sisó i la història local gironina".

– 2 de març de 2017. Miquel Crusafont, "Joaquim Botet i Sisó, numismàtic".

– 20 d'abril de 2017. David Vivó, "Joaquim Botet i Sisó, arqueòleg".

– 4 de maig de 2017. Lluís Costa. "Joaquim Botet i Sisó i el periodisme ideològic".

– 18 de maig de 2017. Eduard Canal, "Joaquim Botet i Sisó, medievalista".

ITINERARIS PER GIRONA

Aquest curs l'Institut d'Estudis Gironins i el Museu d'Història de Girona han programat tres cicles d'itineraris per conèixer el patrimoni de la ciutat. Tots van tenir lloc en dissabte, entre 11 i 13 h, i el punt de sortida va ser en

general el Museu d'Història de Girona. El nombre d'assistents era limitat i el preu per persona era de 2 euros. L'activitat era gratuïta pels socis de l'Institut d'Estudis Gironins i pels del Club Girona Cultura.

El que portava per títol “Espais d'Aigua” completava l'exposició que sobre el tema de l'aigua a Girona s'oferia al Museu d'Història. Els itineraris eren els següents:

- El Banys Àrabs, itinerari guiat per Jordi Sagrera, el dia 4 de febrer de 2017.
- Els banys rituals jueus de Girona, guiat per Sílvia Planas, el 18 de febrer de 2017.
- Les cisternes del Museu d'Història de Girona, guiat per Pere Freixas i Xesca Jiménez, l'11 de març de 2017.
- Recorregut pels orígens de l'abastament d'aigua a Girona: de les cisternes a la Torre de les Aigües, guiat per Manel Serra, el 18 de març de 2017.

Un altre cicle d'itineraris, “Espais de Literatura”, anava destinat al patrimoni literari, als escriptors que han dedicat poemes o altres escrits a espais de Girona. Va consistir en dos itineraris guiats per Josep Brugada:

- De la Devesa a la plaça del Vi, el dia 22 d'abril de 2017
- La ciutat històrica, el 20 de maig de 2017.

Finalment l'últim dels itineraris, “Espais del Setge”, anava destinat, com el seu nom indica, als llocs relacionats amb el setges que ha sofert la ciutat:

- El setge de Felip l'Ardit, guiat per Elvis Mallorquí, el 27 de maig de 2017.
- 1391, el setge del Call, guiat per Lídia Donat, el 3 de juny de 2017.
- Els setges de la Guerra del Francès, guiat per David Vivó, el dia 10 de juny de 2017.

BECA LLUÍS BATLLE I PRATS

D'acord amb el conveni signat el 2014 entre l'IEG i l'Ajuntament de Girona, cada dos anys es convocarà una beca de recerca en ciències socials i humanes en l'àmbit de la ciutat de Girona. Va ser anomenada Beca Lluís Batlle i Prats (Girona 1909-1984) en record de qui fou Arxiver Municipal (1939-1979), Secretari i Vicepresident de l'IEG (1946-1979) i Cronista de la ciutat de Girona, un estudiós que publicà bona part de la seva important recerca en els nostres Annals i Monografies. La beca, de periodicitat bianual, està dotada amb 4000 euros.

El 23 de febrer de 2015 va tenir lloc a l'Ajuntament de Girona la presentació de la primera beca. El jurat va haver d'escollir entre els 8 projectes presentats i la va atorgar a la proposta titulada "L'aigua a la Girona preindustrial en els segles XIV-XVIII: usos, dinàmiques socials i identitat", d'Albert Reixach Sala. El resultat d'aquesta recerca serà lliurat l'estiu de 2017. Enguany ha estat convocada la segona beca corresponent al bienni 2017-2018.

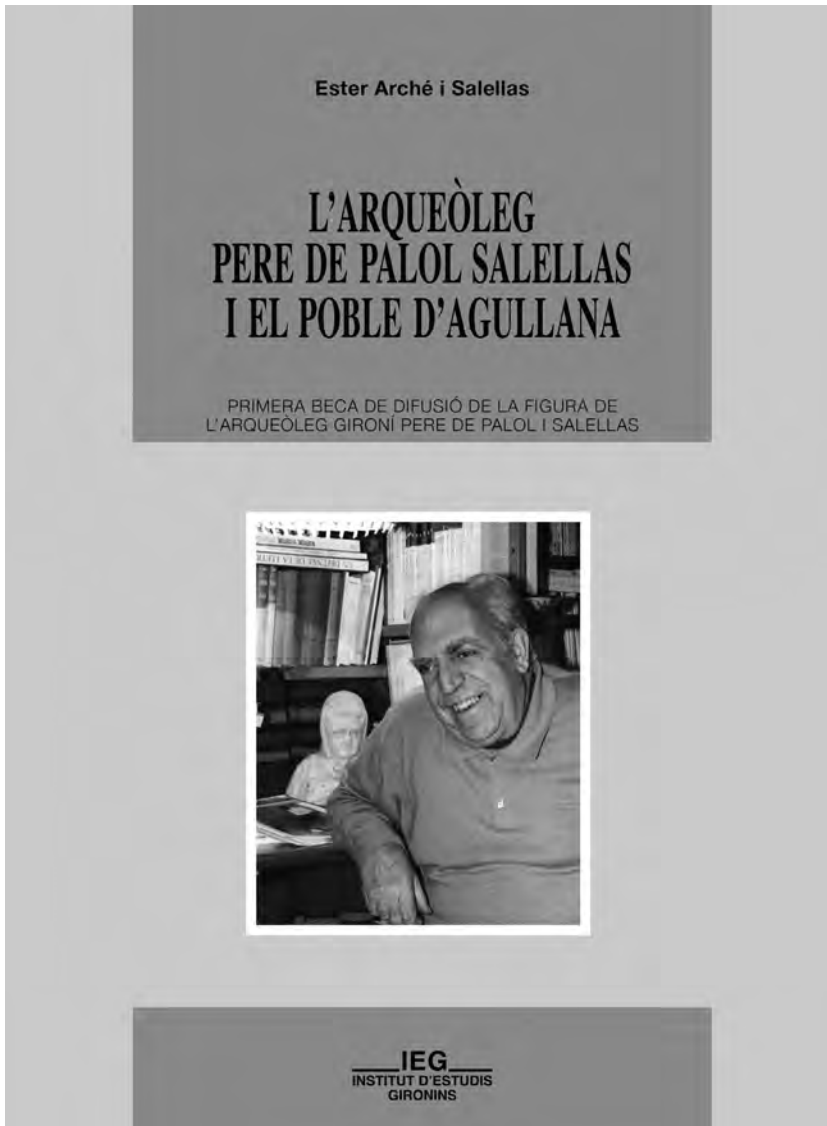

Figura 1. Monografia núm. 22 de l'Institut d'Estudis Gironins.

NECROLÒGICA

